

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах війни економіка України не лише втратила значну частку потенціалу створення доданої вартості, але й зазнала суттєвих структурних змін. Кабінет Міністрів України та Верховна Рада України від початку повномасштабного російського вторгнення вживають заходи для адаптації економіки до умов воєнного стану.

Але, враховуючи проблематику, можна визначити наступні ключові проблеми для економіки України в умовах воєнного стану:

1. Суттєва зміна структури попиту та виробництва;
2. Втрата ринків збуту;
3. Втрата персоналу;
4. Руйнування економічної зв'язності через порушення логістики та ланцюжків створення доданої вартості.

По-перше, з позиції «праці», вже близько 5 млн українців виїхало за кордон. Кількість громадян, яка перемістилася на захід України також вимірюється мільйонами та постійно збільшується. Тобто кількість економічно активного населення, залученого до створення доданої вартості, різко зменшується.

По-друге, з позицій логістики:

- А) відбувається морська блокада;
- Б) зупинено залізничний рух на території ведення бойових дій;
- В) зупинено авіаційний рух;
- Г) автомобільні шляхи перевантажені біженцями;
- Д) актуальною залишається проблема «хаотичних» блокувань.

По-третє, з позицій бізнесу:

А) зменшилась можливість створення продукції та послуг через брак людських та матеріальних (фізичних) ресурсів;

Б) зменшення попиту в регіонах ведення бойових дій та прилеглих до них територій через відтік населення;

В) фізична неможливість ведення бізнесу через бойові дії. Наприклад, це актуально для металургійного комплексу, організація посівної на частині територій тощо.

Г) неможливість збути продукцію на експорт через логістичні проблеми.

В умовах воєнного стану Україна всіляко намагається підтримати підприємців. Верховна Рада раніше ухвалила закон, що передбачає спрощену систему оподаткування для великого бізнесу, скасування акцизів

на пальне та зниження податку на додану вартість, звільнення підприємців у статусі ФОП від плати єдиного соціального внеску тощо. Все йде до загального спрощення, розширюється мораторій на перевірки. Влада робить все можливе, аби бізнес міг працювати в цих умовах.

Також Кабмін запустив програму евакуації приватних підприємств з «гарячих» точок країни у західні області. Ця програма покликана зберегти стратегічно важливі виробництва та робочі місця до повної перемоги України. Крім того, щоб наповнити бюджет, окремим законом Верховна Рада також суттєво збільшила рентну плату за видобуток копалин. Штрафи за порушення закону про РРО не застосовуватимуться до завершення воєнного стану.

Крім того, майже всі вимоги для отримання дозволів на підприємницьку діяльність будуть скасовані.

Наразі у великому бізнесі майже третина компаній, що призупинили свою діяльність, хочуть її відновлювати. Тільки 1% великого бізнесу в Україні планує закритися. Із дрібним бізнесом все складніше. Майже чверть дрібних та середніх підприємців вже повідомляє про «повну відсутність резервних фінансових коштів». Водночас близько третини кажуть, що їхній «запас міцності» – це кілька місяців. 22% мають можливість «потерпіти» місяць, перш ніж будуть змушені припинити роботу. Пів року і більше можуть протриматися лише 9% опитаних асоціацією малих та середніх бізнесів. За прогнозом МВФ, через війну українська економіка цього року може скоротитися на 10%. Але після перемоги Українська економіка відновиться, все буде Україна.

Література:

1. Щодо економічного становища в умовах воєнного стану та напрямів його покращення. Економічна Експертна Платформа.
URL: <https://economics.org.ua/index.php/blog/377-ekonomika-vv>

2. Бізнес в умовах воєнного стану – Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги. Всеукраїнська коаліція з надання правової допомоги.
URL: <https://www.ucla.org.ua/?p=1361>

3. Як працюватиме економіка в умовах воєнного стану. *finance.ua*.
URL: <https://finance.ua/ua/saving/kak-budet-rabotat-ekonomika-v-usloviiah-voennogo-polozenia>

4. Бізнес під час війни: яку підтримку запропонувала влада і як виживає бізнес - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60757453>